

กระทรวงพาณิชย์
๕๖๓ ถ.นนทบุรี ต.บางกระสอ
อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐

๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๕

เรื่อง การขยายอายุบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการดำเนินการกับมาตรการที่มีใช้ภาษีสำหรับสินค้าจำเป็นภายใต้แผนปฏิบัติการฮานอยว่าด้วยการส่งเสริมความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและความเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานของอาเซียนให้เข้มแข็งในการตอบสนองต่อการระบาดใหญ่ของโควิด-๑๙ และการขยายบัญชีรายการสินค้าจำเป็น

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒) บัญชีรายการสินค้าจำเป็น จำนวน ๙๒ รายการ
๓) หนังสือความตกลงเพื่อแก้ไขบันทึกความเข้าใจ พร้อมคำแปลอย่างไม่เป็นทางการ
๔) ร่างหนังสือตอบฝ่ายไทย พร้อมคำแปลอย่างไม่เป็นทางการ
๕) สำเนาหนังสือกระทรวงการต่างประเทศ ด่วนที่สุด ที่ กต ๐๘๐๔/๔๕๗ ลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๕

ด้วยกระทรวงพาณิชย์ขอเสนอเรื่องการต่ออายุบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการดำเนินการกับมาตรการที่มีใช้ภาษีสำหรับสินค้าจำเป็นภายใต้แผนปฏิบัติการฮานอยว่าด้วยการส่งเสริมความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและความเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานของอาเซียนให้เข้มแข็งในการตอบสนองต่อการระบาดใหญ่ของโควิด-๑๙ และการขยายบัญชีรายการสินค้าจำเป็น มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) เรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย รวมทั้งเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐ ในด้านที่ (๒) การสร้างรายได้และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายจุรินทร์ ลักษณวิศิษฐ์) กำกับการบริหารราชการกระทรวงพาณิชย์ ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ โดยเรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เห็นชอบร่างบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการส่งเสริมความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและความเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานของอาเซียนให้เข้มแข็งในการตอบสนองต่อการระบาดใหญ่ของโควิด-๑๙ (บันทึกความเข้าใจ) และอนุมัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์หรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ลงนาม

รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน (รวมทั้งไทย) ได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ มีสาระสำคัญ ระบุว่า ประเทศสมาชิกอาเซียน จะไม่กำหนดมาตรการที่มีใช้ภาษีต่อรายการสินค้าจำเป็น (Essential Goods) จำนวน ๑๕๒ รายการ ทั้งนี้ บันทึกความเข้าใจ มีอายุ ๒ ปี ไม่มีผลผูกพันทางกฎหมาย ไม่อยู่ภายใต้การระงับข้อพิพาทใดๆ และทุกประเทศยังคงสิทธิและพันธกรณีภายใต้องค์การการค้าโลก (WTO) และความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน (ATIGA)

๑.๒ ต่อมา ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๔ เห็นชอบร่างบัญชีรายการสินค้าจำเป็นในกลุ่มสินค้าอาหารและสินค้าเกษตร จำนวน ๑๐๗ รายการ เพื่อขยายรายการสินค้าเพิ่มเติมในบัญชีแนบท้ายบันทึกความเข้าใจ ซึ่งที่ประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน (AEM) เมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๔ เห็นชอบการขยายบัญชีรายการสินค้าจำเป็นดังกล่าว ทำให้ปัจจุบันมีบัญชีรายการสินค้าจำเป็นภายใต้บันทึกความเข้าใจ จำนวน ๒๕๙ รายการ

๑.๓ ที่ประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการ (AEM Retreat) ครั้งที่ ๒๘ เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๖๕ เห็นชอบในหลักการให้ขยายอายุบันทึกความเข้าใจ เพิ่มอีก ๒ ปี มีผลจนถึงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๗ และให้ร่วมกันพิจารณาขยายรายการสินค้าจำเป็นเพิ่มเติม

๒. การดำเนินการ

๒.๑ ที่ประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน (AEM) ครั้งที่ ๕๔ เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๖๕ รับทราบว่า การขยายอายุบันทึกความเข้าใจ จะใช้วิธีหนังสือความตกลงเพื่อแก้ไขบันทึกความเข้าใจ (Letter of Agreement to Amend MOU: LOA) และหนังสือตอบเพื่อแก้ไขบันทึกความเข้าใจ (Reply Letter to Amend MOU: LOR) โดยมีบัญชีรายการสินค้าจำเป็นแนบท้ายหนังสือ LOA

๒.๒ ในส่วนของการขยายบัญชีรายการสินค้าจำเป็น ประเทศสมาชิกอาเซียนได้พิจารณาสินค้าที่อาจจัดเป็นรายการสินค้าจำเป็นเพิ่มเติม โดยสมาชิกทุกประเทศ (รวมทั้งไทย) จะส่งรายการสินค้าให้สำนักเลขาธิการอาเซียนรวบรวม เพื่อพิจารณารายการสินค้าที่สมาชิกทั้ง ๑๐ ประเทศเห็นตรงกันว่า สามารถกำหนดเพิ่มในบัญชีรายการสินค้าจำเป็นภายใต้บันทึกความเข้าใจ ได้

ในการเพิ่มรายการสินค้าจำเป็นของไทย กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศได้สอบถามความเห็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจัดประชุมเพื่อหารือร่วมกับหน่วยงานต่างๆ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๕ จนได้ข้อสรุปในการจัดทำสินค้าจำเป็นเพิ่มเติมอีกจำนวน ๑๐๖ รายการ ต่อมา ASEC ได้พิจารณาสินค้าที่สมาชิกอาเซียนเห็นตรงกันทั้ง ๑๐ ประเทศ จนได้ข้อสรุปบัญชีรายการสินค้าจำเป็นเพิ่มเติม จำนวน ๙๒ รายการ อาทิ สินค้าปลา พืชผัก แป้งข้าว ผลิตภัณฑ์ทางเภสัชกรรม เคมีภัณฑ์ อุปกรณ์และเครื่องจักรบางรายการ ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ โดยเป็นสินค้าที่อยู่ในขอบเขตรายการสินค้า จำนวน ๑๐๖ รายการของไทยข้างต้น

๒.๓ ล่าสุด ASEC ได้เวียนหนังสือความตกลงเพื่อแก้ไขบันทึกความเข้าใจ (LOA) ที่ลงนามโดยรัฐมนตรีกระทรวงพาณิชย์กัมพูชา ในฐานะประธานอาเซียนปี ๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ โดยมีร่างบัญชีรายการสินค้าจำเป็น เป็นเอกสารแนบท้าย จำนวน ๓๕๑ รายการ (สินค้าจำเป็น ๒๕๙ รายการเดิม และสินค้าจำเป็นที่เพิ่มเติมตามข้อ ๒.๒ อีก ๙๒ รายการ) ในการนี้ รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนอื่น (รวมทั้งไทย) จะมีหนังสือตอบเพื่อแก้ไขบันทึกความเข้าใจ (LOR) เพื่อรับทราบและเป็นความเข้าใจร่วมกันของประเทศสมาชิกต่อการแก้ไขบันทึกความเข้าใจ

๓. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

๓.๑ บันทึกความเข้าใจ เป็นเรื่องที่เคยเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี โดยครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ตามข้อ ๑.๑ และครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๔ ตามข้อ ๑.๒

๓.๒ หนังสือความตกลงเพื่อแก้ไขบันทึกความเข้าใจ ฉบับที่ลงนามโดยรัฐมนตรีกระทรวงพาณิชย์กัมพูชา และร่างหนังสือตอบฝ่ายไทย เป็นเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทยในเชิงนโยบาย

๓.๓ จากข้อเท็จจริงข้างต้น จึงเข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) เรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย

๔. ความเร่งด่วนของเรื่อง

การขยายอายุบันทึกความเข้าใจ และขยายบัญชีรายการสินค้าจำเป็น จะมีผลบังคับใช้ ณ วันที่ประเทศสมาชิกประเทศสุดท้าย ได้ส่งหนังสือตอบกลับ ในการนี้ จึงจำเป็นต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อการลงนามในร่างหนังสือตอบฝ่ายไทยโดยเร็ว โดยในขณะนี้อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ได้ส่งหนังสือตอบกลับแล้ว

๕. สำระสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๕.๑ หนังสือความตกลงเพื่อแก้ไขบันทึกความเข้าใจ มีสาระสำคัญ คือ จะขยายอายุของบันทึกความเข้าใจ จนถึงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ และแก้ไขบัญชีรายการสินค้าจำเป็นที่เป็นเอกสารแนบท้าย ซึ่งดำเนินการได้ตามบทบัญญัติของบันทึกความเข้าใจ ซึ่งระบุว่า บันทึกความเข้าใจ และเอกสารแนบท้าย อาจถูกแก้ไขโดยความเห็นชอบร่วมกันเป็นลายลักษณ์อักษรของประเทศสมาชิกทุกประเทศ รายละเอียดหนังสือความตกลงฯ พร้อมคำแปลอย่างไม่เป็นทางการ ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

๕.๒ สำหรับหนังสือตอบกลับของไทย กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศเห็นว่า เพื่อไม่ให้เนื้อหาบางส่วนหรือทั้งหมดของบันทึกความเข้าใจฯ ซึ่งไม่มีผลผูกพันทางกฎหมาย ถูกนำไปอ้างในบริบทอื่นที่อาจมีผลผูกพันทางกฎหมาย จึงเห็นควรเพิ่มเติมเนื้อความในร่างหนังสือตอบฝ่ายไทย ดังนี้

การจัดทำบันทึกความเข้าใจฯ โดยมีบัญชีรายการสินค้าจำเป็นสำหรับตอบสนองต่อการระบาดใหญ่ของโควิด-๑๙ เป็นไปเพื่อสร้างความร่วมมืออันดีและเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศสมาชิกอาเซียนในช่วงการระบาดใหญ่ของโควิด-๑๙ ในช่วงปี ๒๐๒๐ (พ.ศ. ๒๕๖๓) ทั้งนี้ ด้วยปัจจุบันสถานการณ์ดังกล่าวได้คลี่คลาย ไทยขอสงวนสิทธิไม่ต่ออายุบันทึกความเข้าใจฯ ที่อาจมีเพิ่มเติมนอกจากการต่ออายุครั้งนี้ และสงวนสิทธิให้บัญชีรายการสินค้าจำเป็นที่เป็นเอกสารแนบท้าย ใช้เฉพาะภายใต้บันทึกความเข้าใจฉบับนี้เท่านั้น และไม่อาจใช้อ้างอิงกับสินค้าจำเป็นภายใต้บริบทหรือความตกลงเขตการค้าเสรี อื่น

รายละเอียดหนังสือตอบของไทย พร้อมคำแปลอย่างไม่เป็นทางการ ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔

๖. ความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๖.๑ กระทรวงการต่างประเทศ โดยกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย ให้ความเห็นต่อรูปแบบหนังสือการขยายอายุบันทึกความเข้าใจฯ สรุปได้ว่า ในกรณีที่รัฐสมาชิกอาเซียนเห็นพ้องกันให้ดำเนินการแก้ไขบันทึกความเข้าใจฯ ตามที่ ASEC ยกร่างในลักษณะของหนังสือความตกลงในการขยายอายุและแก้ไขบันทึกความเข้าใจฯ โดยมีรัฐมนตรีกระทรวงพาณิชย์กัมพูชา ในฐานะประธานอาเซียน ปี ๒๕๖๕ เป็นผู้ลงนาม และให้รัฐมนตรีเศรษฐกิจของรัฐสมาชิกอื่นมีหนังสือตอบกลับ เพื่อแสดงความเห็นพ้องต่อข้อเสนอแก้ไขที่เสนอโดยรัฐมนตรีกระทรวงพาณิชย์กัมพูชา โดยการแก้ไขดังกล่าวจะเริ่มมีผลในวันที่รัฐมนตรีเศรษฐกิจของรัฐสมาชิกอาเซียนรายสุดท้ายมีหนังสือตอบกลับ ก็สามารถทำได้ เนื่องจากยังคงเป็นการแก้ไขอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรตามที่กำหนดในส่วนที่ ๖ (การดำเนินการสำหรับบันทึกความเข้าใจฯ) วรรคสองของบันทึกความเข้าใจฯ รายละเอียดหนังสือกรมสนธิสัญญาและกฎหมายตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๕

๖.๒ สำหรับการพิจารณาขยายบัญชีรายการสินค้าจำเป็นเพิ่มเติม กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศได้มีหนังสือสอบถามความเห็นไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ รวมทั้งได้จัดประชุมหารือกับหน่วยงานต่างๆ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๕ เพื่อพิจารณารายการสินค้าจำเป็นเพิ่มเติมของไทย ซึ่งหน่วยงานไม่ขัดข้องกับบัญชีรายการสินค้าจำเป็นที่ไทยเสนอ

๗. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงพาณิชย์ขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ดังนี้

๗.๑ เห็นชอบการขยายอายุบันทึกความเข้าใจฯ ด้วยการดำเนินการกับมาตรการที่มีใช้ภาษีสำหรับสินค้าจำเป็นภายใต้แผนปฏิบัติการฮานอยว่าด้วยการส่งเสริมความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและความเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานของอาเซียนให้เข้มแข็งในการตอบสนองต่อการระบาดใหญ่ของโควิด-๑๙ และการขยายบัญชีรายการสินค้าจำเป็น

๗.๒ อนุมัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ลงนามในร่างหนังสือตอบฝ่ายไทย ตามข้อ ๕.๒ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๔) ทั้งนี้ หากมีความจำเป็นต้องแก้ไขร่างหนังสือตอบฝ่ายไทยในส่วนที่มีใช้สาระสำคัญหรือไม่ขัดต่อผลประโยชน์ของประเทศไทย ขอให้กระทรวงพาณิชย์ดำเนินการได้ โดยไม่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอีก

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฎ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

สำนักการค้าสินค้า

โทร. ๐ ๒๕๐๗ ๗๔๙๐ โทรสาร ๐ ๒๕๔๗ ๕๖๒๕